

Ese de trei ori in septimana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, candu o cõla intrãga, candu numai diumetate, adeca dupa momentul impregiurãrilor.

Pretulu de prenumeratiune:

<i>pentru Austria:</i>	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patrariu	2 " " "
<i>pentru Romani'a si strainetate:</i>	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " " "
" patrariu " "	4 " " "

ALBINA

Prenumeratiunile se facu la toti dd. com. d'inditi a-i nostri, si d'adreptulu la Redactiunea **Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43** unde suntu a se adresã si corespundintiele, ce vese Redactiunea, administratiunea sãu speditur'a cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru *anuncie* si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretiu scãdlutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

pre anulu 1868.

Pretiu de prenumeratiune pent. Austri'a
pre unu anu intregu 8 fl. v. a.

„ 1/2 de anu 4 fl. v. a.

„ 1/4 „ „ 2 fl. v. a.

pentru Romani'a si strainetate
pre unu anu intregu 16 fl. v. a.

„ 1/2 de anu 8 fl. v. a.

„ 1/4 „ „ 4 fl. v. a.

Dd. prenumeranti sunt rogati a insemnã curatu numele si conumele, locuint'a si post'a din urma. Banii se se adreseze redactiunei in Viena, Josefstadt, Lange Gasse nr. 43.

Viena 16/28 dec. 1867.

Canduse léga necazulu de omu, l'urmaresce de comunu fora contenire in catu trebue se-ti dai multa ustanãla ca se te poti ferã de superstitiunea d'a crede in „ceasu reu“ si „mana rea“. Desã poporulu romanu pana acum'a cultiva superstitiunea ca nimene altulu afara de poporulu de mediadi alu Italiei, totusi noi nu credemu in dens'a si o osendimu cãci nu e o caracteristica natiunala, ci este caracteristic'a nesciintiei amestecata cu traditiuni. Dar si necredindu, nu poti incunjurã intrebarea: cum se face cã mai la tãte devingerile ce le-a suferitu armat'a imperatãsca generarii comandanti au fostu unguri? (Benedek, Gyulay, Alvinczy, Liphay etc.) cum se face cã neci la o invingere in timpulu nou, ginerarii comandanti n'au fostu unguri?

Presupunemã cã numai la armata va fi astfelu, nu inse si la poltica. Sã éca acum, primul pasu mai insemnatu in politic'a esterna ce l'a facutu guvernulu de candu are pre unguri in fruntea sa, *intielegemu* multu discutat'a caletoria la Paris, o privã Prusi'a de o provocare la adres'a ei, Rusi'a — precum am pomenitu dupa „Invalidu“ — de o aliantia in contra ei, éra Itali'a, cea insielata si scandalita de reactiunea clericala din Francia, cercã — precum spuse „La France“ — se fie si dens'a primita de alu treile membru in compania. Astfelu, daca *presemnele* si afirmatiunile unoru d'arie nu ne insiãla, suntemu in fati'a unei aliantie pruso-ruso-italiane. Cea d'antaia vre mana libera in Germani'a, a dõu'a ar dorã se-si bage lingur'a in ól'a turcului, si in fine Italiei i trebuesce Rom'a.

In fati'a acestui evinimentu Austri'a se pãte cã are amicãtia cu Napoleone, caruia si densulu dupa catastrofele suferite i-ar trebui veri unu radiemu mai tare de catu Austri'a. De almintre Austri'a ascãpta venitoriulu cu totulu nepregatita. Cestiunea vitala pentru ea, cestiunea natiunaltãilor neci e pusa la desbatere necum se fie deslegata. Prã bine observã „Nordd. Al. Z.“ cã prin dualismu s'au multiamitu nemtii si ungurii, dõue elemente, dar mai trebuescu inca multiamiti: cehii, rutenii, slovenii, slovacii, romanii, serbii, croatii, italianii Tirolului si alii cati-va.

Noi nu numai ca romani dar fi ca patrioti am trebuitu se pretindemu puturea multiamirea pretensiunilor acestoru natiunaltãiti, dar pana acum'a nu ne-a ascultata nimene, desã constelatiunile politice se schimba atatu de rapede catu nu mai pãte nimene prevedã cu securitate ce va aduce diu'a de mane, si dreptaceea canta se fie pregatitu pentru tãte eventualitãtile.

Nu casã la noi este in Romani'a. Acolo guvernulu si poporulu precepu situatiunea. Poporulu Bucuresciloru chiamatu a se pronunãia la alegeri, scuturã intrigele reactiunei si dede voturile sale barbatiloru liberali espresi si natiunalisti, alegendu pre Ioane Brateanu, Dem. Brateanu, Rosetti, Nicolae Golescu, Mehdintianu. Deci cresce speranti'a de unu guvernulu stabile cu o politica permanentu natiunala.

Acãsta sperantia nu vine la socõta dualistiloru, cari bagu de sãma ar voi ca Romani'a se ascepte venitoriulu in dõg'a loru, fora de contielegere, fora de fratietate. De aceea „Wand.“ de astadi, vedindu triumfulu liberaliloru din Romani'a, arunca in densii cu tina cã sunt contiesi cu Rusi'a, cã Rusi'a li-a promis pe primavãra Besarabi'a scl. Ddiu se dee se capete Besarabi'a, si se-i ferãsca de laud'a celor'a ce egemonisãza o parte a elementulu romanu.

Paralelismu

intre din cõce si din colo de Lait'a.

(S.) Dualismulu in imperiulu monarchicu alu Austriei, pre care multi barbati de statu si inse-si popõrele lu tieneau mai nãinte de unu lucru cu nepotintia, e dejã fapta complinita. Prin santiunarea legiloru fundamentali de statu din 21 diecemvre a. c. (vedi nr. tr. sub rubric'a: sen. imp.) s'au prefacutu si constitutiunea din 26 fauru 1861 si insasi diplom'a din 20 optovre 1860 in acelu modu, cã tierile ereditarie stau sub unulu, éra Ungari'a, Croati'a si Transilvani'a sub altu regimu constitutionale.

Suntemu departe, de a desfasiurã decursulu actiuniloru la efeptiunea dualismulu; actele parlamentarie din Pest'a si cele din Vien'a vorbescu despre aceste tãte mai lamuritu de cum am vorbit noi. In faci'a faptelor complinite nu avemu alta, decatu a face o privire din cõce si din colo de Lait'a si, punendu in paralela starea lucruriloru in un'a si alta parte de imperiu, se vedemu incatu e realisata paritatea ambeloru parti si in privinti'a institutiuniloru, drepturiloru, si legiloru fundamentali, pretinse cu ardõre atatu in diet'a din Pest'a in favõrea tieriloru ereditarie, catu si in senatulu imperiale din Vien'a in favõrea tieriloru si popõreloru ce se tienu de corõn'a Ungariei.

Prin legea fundamentala referitõria la representanti'a imperiala nu numai cã autonomi'a tuturoru tieriloru ereditarie, pana si a celei mai mice, remase ne atinsa, ci cerculu de autonomia alu fiecareia din ele e inca largitu insemnatu,

in catu se pãte dice, cã principiulu *federativu*, de si nu e iocorporatu, celu putienu e salvatu. Asemene lege imbucurãtorã pentru tierile ce se tienu de corõn'a Ungariei, pana acum'a nu existe, ba din contra referintiele de statu ale Croatiei si Transilvaniei cu Ungari'a, cari erau din vechime autonõme cu diete proprie, stau inca si pana astadi la intrebare.

Prin legea fundamentala despre drepturile generale ale cetãtieniloru sunt garantate indreptãtirile cele mai scumpe, intre altele: libertatea personala, egalitatea drepturiloru politice fara descliniere de nascere si confesiune, autonomi'a bisericiloru, dreptulu de asociatiuni si de adunari publice, egalitatea natiunaltãiloru si a limbeloru natiunale in scõle, oficie si viãtia publica. Din tãte aceste drepturi constitutionale, din colo de Lait'a unele sunt invescute in rugin'a feudala, altele sunt innecate de privilegie, (cum le voiescu legile de nãinte de 1848 in privinti'a magnatiloru si cari inca nu s'au stersu apriatu in lege positiva, éra in prassa rezultatele nu sunt prã imbucurãtorã d. e. ministrii Ungariei, afara de unulu, toti sunt aristocrati) si mai altele neci nu vediura inca lumin'a dilei. Atingemu numai legea natiunaltãiloru, carea si acum'a, dupa emanciparea evreiloru, cu tãte cã se pretinde din tãte partite si de repetite ori, inca totu zace intru aduncimea politice de prezentu.

Prin legea, referitõria la tratãrea afaceriloru comune intre tierile de din cõce si din colo de Lait'a s'a prevediutu, ca in delegatiunea alegenda din senulu senatulu imperiale sãu mai bine dicendu alu grupeloru distale, se fie reprezentata fie-care tiãra in numeru proportiunatu, prin urmare fie-care din ele se fie indreptãtita a luã parte la decisiunile in afacerile comune si de interesu supremu. In ce modu inse vor participã Croati'a si Transilvani'a in delegatiunea alegenda din partea tieriloru, ce se tienu de corõn'a Ungariei, si pana acum e inca o enigmã; multa sperantia inse nu potemu pune in procedur'a alegieriloru respective, daca cugetãm la modulu de alegere octroatu antiertiu pentru Transilvani'a si care modu arãta o predilectiune pentru nobilime si pentru elementulu magiaru, in catu cele dõa miliõne de romani de acolo reesu numai cam cu optu reprezentanti natiunali, cari apoi chiamati la Pest'a desparu cu totulu intre sutele de magiari.

Prin legea despre puterea judetiala si prin cea despre puterea executiva sunt asecurate de asta parte dõa recerintie capitale, adeca soliditatea si nedependinti'a jurisdictiunii civile si criminale si respunsabilitatea organeloru administrative pentru violãrea legiloru fundamentale si pentru totu felulu de acte nelegale. Asemene legi spre asecurãrea dreptãtii si spre intempinare de abuzuri pentru tierile din colo de Lait'a au remasu numai recunoscute in principiu, desã o traducere in fapta a principiulu ar fi a-

colo o necesitate cu atat'a mai mare, cu catu lips'a legii natiunaltãiloru scirbãz: increderea a dese, si-lu facu pre romanu se se apropia numai cu multa precautiune de oficialulu seu care de comunu e magiaru.

Este inca o institutiune buna, de carea se bucura tierile de asta parte prin o lege fundamentala, adeca forulu imperiale, carele e menitu, a privighiã asupra neviolãrii drepturiloru constitutionale, ce competu persõneloru, corporatiuniloru, tieriloru si representantiloru de tieri si celoru comune, si in fie carele casu de cãrtã a decide in privinti'a marginiloru de competintia. Este dara invederatu, cã constitutionalismulu in tierile ereditarie, nu remane mai multu cuventu de gluma, si neci unu vestmentu, in carele se se inbrãce si se se mandrãsca mai multu boierii tierii, de catu popõrele. Dara candu vor avã parte tierile de din colo de Lait'a de o reforma a constitutiunii si institutiuniloru invecitate si ne mai corespunditõrie, ca se incete mahnrile natiunaltãiloru si, bucurandu-se fie-careia din ele de fruptele unui constitutionalismu adevãratu, se conlucre cu ardõretõti faptõrii constitutionali la efeptiunea ferãcãrei comune a tuturoru popõreloru si tieriloru de sub acelu regimu? —

De la diet'a Ungariei.

Siedinti'a casei reprezentantiloru din 21 diecem.

(=) Presiedinte: Szentiványi.

Notariu: Lud. Horváth.

Se autentica protocolulu siedintiei premerse si petitiunile incurse se transpunu comisiuniloru.

La ordinea dilei e: votarea definitiva a proieptulu de lege pentru tractatulu de comerciu si vama.

Presiedintele pune casei intrebarea, si proieptulu de lege in compusetiunea sa ultima se primesce cu maiortatea voturiloru.

Se primesce si propunerea presiedintelui, ca delocu compunendu-se protocolulu siedintiei acesteia cu proieptulu votatu se se predee de catra notariulu Radich casei de sus, care inca astadi va tienã siedintia.

Boros presenta casei o petitiune din partea conferintiei docentiloru, tienuta in Baia-Mare.

I. Boniczky referintele comisiunei bugetarie raportãza despre sum'a necesaria pentru acoperirea speselor casei pe lun'a curinte. Se primesce.

Dupa acãst'a se cetesce si autentica protocolulu compusu si Radich notariulu casei reprezentantiloru, lu duce casei magnatiloru, impreuna cu proieptulu votatu.

Siedinti'a publica se inchide si se deschise la 3 ore dupa mediadi.

In siedinti'a acãst'a P. Rajner notariulu casei de sus, presentã proieptulu de lege pentru datoriile statulu, primitu cu unu emendamentu la punctulu 5, si estrasulu protocolulu desbaterei aceluia.

Proieptulu recomandat cu emendamentu la punctulu 5, se preda sectiuniloru, si se prefige pentru desbaterea lui ór'a a sieptea de sãra.

La 7 ore comisiunea centrala aprobãndu in referat'a sa emendamentulu recomandat de cas'a de sus, la punctulu 5 din proieptulu de lege pentru datoriile statulu, rogã totodata cas'a ca se-lu primãsca.

Dup'a desbatere scurta, cas'a trece la votarea nominala, ce se pretinse de 20 membri.

Resultatul votării e: 150 pro; 78 contra; și 150 au absentat.

Cu acestea se închide ședința.

Casa magnatilor încă a ținut astăzi ședința; la ordinea zilei a fost: desbaterea generală a proiectului de lege pentru participare la datoriile statului; care s'a primit — precum am spus — cu unu emendamentu la punctul 5.

(+) Ședința din 22 dec. a casei reprezentantilor.

Președintele o duce C. Szentiványi; notariu L. Horváth.

Pe bancele ministeriale sunt: br. Eötvös, cont. Mikó și M. Lónyay.

Se cetesce și autentica protocolul ședinței ținute a seara la 7 ore. Președintele face cunoscutu casei abdicarea ablegatului Lad. Domokos, fiindu că a intrat în oficiu; arăta mai multe petițiuni încuse care se predau comisiunilor respective.

Fiindu la ordinea zilei definitivă votare a supra proiectului de lege în cauză contribuției pe primele 4 luni a anului 1868, președintele pune întrebarea: că cari sunt pentru proiectu se se scõe, la ce majoritatea casei se radica, dar stang'a estrema romase neclatita pentru principiile sale.

Urmă apoi votarea a supra proiectului de lege în cauză emancipării jidanilor, care cetindu-se cu modificarea cunoscută a ș-lui antaiu, cas'a lu primese cu unanimitate.

Ambe aceste proiecte acceptate de cas'a reprezentantilor, le va prudă astăzi notariulu A. Radich casei magnatilor.

Fiindu astăzi diu'a născerei Maj. Sale imperatesei și reginei, președintele se adresă în numele casei către d. ministru alu instrucției publice br. Eötvös, se binevoiescă a primi a suprasî sarcin'a onorifică, de a gratulă Maiestății Sale în numele reprezentantilor.

Ședința se încheia la 1 ora.

Ședința din 23 dec. a casei reprezentantilor.

(=) După autentificarea protocolului și transpunerea petițiilor încuse comisiunilor respective, prezintă M. Jókay casei o petițiune în favoarea plebanului Ios. Fieva suspinsu de la funcțiune de 19 ani.

Bar. I. Nyáry înștiințează că cas'a magnatilor în unanimitate a primitu proiectulu de lege pentru tractatul de comerț și vamă. —

La ordinea zilei e: referența comisiunei petiționare. Referențe e contele Lázár.

Se e mai de parte spre cunoscintia petițiunea cercului democratic în chestiunea emancipării jidanilor, fiindu ac'est'a acum o faptă indeplinită.

Petițiunile prezentate acum casei, cu privire la canalizarea Dunerei și Tisei se predau comisiunei respective.

Alu douăle obiectu pus la ordinea zilei e proiectulu de rezoluțiune a lui Bonis în privința

granițelor militare. Se primese fora desbatere cu modificarea unci spresiuni.

În fine conchiamandu președintele comisiunea de justiție pe 15, și cea emisa în cauză chestiunii de naționalitate pe 20 Ianuaru 1868, ședința se intrerumpe până la 1 ora după mediadi.

La două ore după mediadi la deschiderea ședinței se cetesce ostrasulu din protocolulu desbaterei casei de sus în privința bugetului pe patrarulu primu din anulu viitoriu și emancipării jidanilor.

Ambele sunt primite, și anume: bugetulu cu 63 și emanc. jidanilor cu 64 contra 4 voturi; contra emanc. jidanilor a fostu: e. B. Zichy, march. Pallavicini b. L. Podmánczy și b. Bárkoczy.

În ședința de adi a casei de sus a fostu la ordinea zilei desbaterea generală, bugetulu pe patrarulu primu a anului viitoriu și emanciparea jidanilor.

(=) Ședința din 24 dec. a casei reprezentantilor.

Astăzi s'a ținut o ședință scurta sub președinția lui Somssich.

Ministru instrucției publice br. Eötvös prezintă casei, în numele regimului, unu proiectu de decisiune (végzési javaslat) pentru alegerea alor 60 de membri ordinari în delegațiunea pentru afacerile comune întru întielesulu legii din 1867 art. 12. §. 29.

Altu obiectu nu fu la ordinea zilei și asie ședința se încheia. Ac'est'a propunere a guvernului se va desbata vineri.

Pesta în 22 dec. n.

(n) (O nouă propunere ministeriale și votare interesantă în diea Ungariei. D. Brateanulu pe galeria.) — Voi se lamurescu obiectulu desbaterilor de ieri din diea. — Detoria flotanta a Austriei face 400 milioane de florini. În sum'a ac'est'a sunt cuprinse și oblegatiunile salinarie de 88 milioane, carora servescu de ipoteca salinile din provinciile cislaitane și cari obligatiuni au dreptulu a se sporî pan' la 100 de milioane. Acestea ambia cu camete de 5 la sută și la cametele lor contribuiesc și Ungaria 30 de procente, adeca 1 1/2 milionu pe totu anul. Mai de unadi, candu a fostu vorb'a de detoriele flotante în cas'a reprezentantilor, fiindu acelea în propunștiunea ministeriului numai preste totu amintite, cas'a aflase cu cale a fipsă cifr'a lor în 300 de milioane florini, precum se afla ele în note de statu în cursu, și numai pentru ac'est'a suma fipsată a luă garantia în comunu cu Cislaitania; era oblegatiunile salinarie fiindu că pentru densele se afla ipoteca reale din colodolaita și fiind că cametele lor s'au insirat în între cele ale detoriilor fundate, le privi ca o detoria fundată și le scõe din sum'a celor flotante. Deci legea în privința detoriilor de stat

emendată în acestu întielesu, trecu de la cas'a reprezentantilor la a magnatilor.

Dar ministeriulu de din colu și peste totu dualistii cislaitani nu s'au multamitu cu ac'est'a lamurire și despusetiune a dualistilor de din cõe, pentru că d. nemți au preceptu și prevediutu pre bine, că deca oblegatiunile salinarie ar navali asupra caselor publice, avendu a le rescumperă de locu cu note de statu, sum'a acestora ar trebui marita peste 300 de milioane, și fiind că Ungaria numai pentru atata a garantatu în comunu, asie sum'a de pe de asupra ar fi fora garantia din partea Ungariei și ar cadé tota pe spinarea Cislaitanici. Deci ministeriulu din Vien'a pretinse în modu categoricu, că diea Ungariei se si modifice legea degiă primită și se ie asupra si garantia speciale și pentru pretiulu oblegatiunilor salinarie, — dechiarandu altmintrelea de „perichitatu“ impacatiunea între Austria și magiari.

Lónyay, ministru de finanțe, alergă numai-de-catu la Viena si si dede tõe ustanelele a moleomi pe fratii nemți; inse — „frate de frate, dar brand'a e pa bani“ — domni din Viena, cari pe semne era au ajunsu de asupra, nu numai că nu cesera, ci pusera chiaru terminu, până la care legea modificată după pretensiunea lor „nesmintitu“ se fie primită, deca magiarii dorescu a remanê în drepturile lor de — constituțiune, va se dica egemonia magiara.

Cu ac'est'a mars-ruta returnă ieri demanștia d. Lónyay din Viena și inspiratu de necesitate afacerii, inspiră și elu totu asemenea pe partia ministeriale, și asie în decursulu zilei de ieri vediaramu trecendu ac'est'a modificatiune în cas'a magnatilor în lege, venindu de acolo în cas'a reprezentantilor, dandu-se secțiunilor și — trecuta prin tõe acestea, ajungendu la 7 ore se ra la desbatere publica. În desiertu se opină ac'l stang'a centrale a adauge acelei modificatiuni o bêtă de clausula, cumca adeca prin ac'est'a modificatiune sarcin'a Ungariei nu se maresce; fiindu că — precum ascură ministru de finanțe de repetite ori, la intemplantu de fundare a detoriei cuprinse în oblegatiunile salinarie, Ungaria n'are se partecipe cu nici unu cruceriu; indesiertu atacă stang'a estrema pretensiunea ministeriului din fundamentu și se planse amaru pentru presiunea ce se face diei spre cea mai mare dauna morale și materiale a țierei; indesiertu recunosca și cei mai de frunte barbati a-i dreptei silnic'a și neindreptatirea acestei pretensiuni, căci dens'a trecu totuși la votarea nominală, și dintre 248 de deputati ce erau de facia, fu primită cu o majoritate de 150 voturi contra 98. Atat'a numai, că din partia regimului unu numeru însemnatu de deputati votă cu stang'a, era altulu și mai însemnatu se subtrase de la votare, în catu numerulu absintiloru fu 150, era în clubulu deakistiloru se intemplantu esportatiuni serioșe contra ministeriului, caruia i se spus pe facia, că — nu mai are se conteze, de catu pe funcțiunarii sei, cei pururea servili! Dintre roma-

nii de facia în diea cari abie erau vr'o doi spre diece, diumetate votara contra acestei oblegatiuni noue, diumetate pentru. Pre catu mi potu aduce a minte, cu „dă“ adeca pentru garantia ceruta votara: L. Balomir, Bohetiulu, Maniu, Papu Sig. G. Ioanoviciu și Tulbasu; era contra cu „nu“: Babesiu, Mocioni Antoniu, Mocioni Ales. Medanu, Varga și — dintre deakistii de pana aci Mihályi. Ceia lalti absentau.

Peste totu se crede, că prin ac'est'a modificatiune, sarcin'a țierei s'a maritu eventualmente cu 1 1/2 milionu de fl. pe anu, fiind că camcu atat'a ar face mai multu cametele, ce ar cadé asupra Ungariei în casulu, candu detoria salinarielor ar trebui fundată prin unu imprumutu de statu. O nouă dovêda, ce scumpa are se fie țierei domnia constituționalismului și elementului magiaru!! — Aci nu potu se nu mi aducu a minte cu unu surisu amaru, cum pana mai de curendu invinuiam și denunciam corifeii magiarilor pe barbati nostri conducatori, că ei sunt absolutisti și tindu a țienê poporul nostru înjugatu Austriei și dariloru celor mari; pre candu tocmai domni magiari luera din tõe poterile pentru impovarierea țierei și poporului, era barbati nostri de frunte și mai înainte au sturuitu și adi votăza pururea numai pentru libertatea și usurarea țierei și a poporului. —

Apropos! Cu privința la reportulu meu din nr. 135 am se adaugu, că între deputatii romani ce votara pentru sum'a cea mare, cu care se contribuie Ungaria, Transilvania și Croatia la interesele detoriilor de statu, a fostu și d. Ivacicoviciu, era între contrari a fostu și d. Varga; și asie dintre toti 33 de romani, 11 țienura cu ministeriulu, 11 contra, era 11 absentara. O impartire mai caracteristica abie se pôte intemplantu. —

În fine am de amintitu, că în ședința de ieri, adeca sambeta la mediadi, a casei reprezentative, vediaramu în galeria magnatiloru pe d. Dem. Brateanulu, despre carele este sciutu, că are misiune diplomatică la curtile poteriloru garante. După redicarea ședinței, d. Brateanu petrecu într'unu discursu lungu cu d. F. Pulszy. Credu că vor fi avendu cunoscintia vechia. Altu felu d'ora va fi sciindu emaintelele nostru barbatu de statu cu d. Pulszy nu se bucura de neci cata vedia și autoritate în țiera, și — marturisescu, că mi-ar fi placutu se fie potutu întielege, cumca d. B. mai pre sus de tõe si va fi luat informatiunile cuvinite de la barbati nostri romani.

Autografe imperatesci.

Iubite baron de Beust! Cu santiunarea legiloru constituționale intemplantu la 21 I. c. și cu indeplinirea impacatiunii cu țierile coronei Mele unguresci, a sositu terminulu prevediutu în biletulu Meu de mana de la 23 Iunie a. c. de la care aptivitatea Diale ca ministru președinte pentru regatele și țierile reprezentate în senatulu imperiale are se incete constituționalmente.

FOISIÓRA.

Dr. At. M. Marienescu, cunoscutulu și placutul nostru scrietoriu popularu, luera la unu opu pre interesantu și menitu a dá poporului romanu unu felu de catechismu politicu, naționalu etc. catu se pôte mai lesne de preceptu ca se strabata la tõe clasele carturariloru nostri, se-i descepte și manuduca pre toti în vieti'ă publică, ca asie se potemu lucră și partecipa cu totii la opulu regenerării naționale. Dsa ni trimise pentru foisióra noastră cateva capete din ac'est'a carte, ce producendu-lo mai la vale, ne rețienemu d'ă lungi censurarea, căci „totu lucrulu si-lauda însusi maestrulu“, și acestei sentinție drepte opiorulu se pôte spune cu securitate deplina că va rees' bine:

Detorintele nóstre,

(unu discursu populariu)

închinat

preotiloru și invetiatoriloru romani

de

At. M. Marienescu.

I.

Primesdiel, ce ne amenintă peste totu.

Romanilor! Multe rele ne lovescu de multu timpuri și din multe parti, s'au încercatu și se'nceera a ne adorni, ca se nu sentim vieti'a și a ne infriacă ca se n'o dovedim; — deci dara se ne desceptăm și se le respingemu

cu barbatia, deca voim ca se mai traimu sub nume de romani în lume!

Romanilor! Traimu în timpuri grele, și viscõe mari se pregatescu a se radica asupra poporului nostru; deci dara se ne ingrigim, ca se nu fimu cutropiti!

Grabescu astăzi la voi, fratiloru mei! ea după puterea mea și din anim'a mea se ve iabarbateza la vieti'a, și pentru ac'est'a se vi spunu de ce aveti se ve feriti, și ce se faceti.

Voi toti sciti de Traianu, marele imperatu alu Romei și strabamulu nostru, sciti că pe stramosii nostri elu i-a adusu pro pamentulu Daciei, li-a facutu patria frumósă, și li-a dat'o spre mostenire.

Pre acestu pamentu au traitu stramosii nostri 18 vécuri, și traimu și noi astăzi ca stranepoti ai lor.

Traimu încă, pentru că numerulu, aprópe de 12 milioane, alu romanilor din Romania, Moldavia, Ardealu, Basarabia, Bucovina, Ungaria și Banatu, precum alu fratiloru din Macedonia și vecinetatile ei, dovedesce cumca poporu romanu este în lume!

Stramosii nostri avura mari lupte, ca se apere aceste țieri frumóse ale lor; inse popórele barbare îi invinseră; avura mari lupte, ca se apere limb'a lor, ce o pretiuiam mai multu de catu vieti'a, — și ac'est'a limba și naționalitatea lor denii ni le-au pastratu până astăzi, pentru că éta noi stranepotii lor vorbim totu acea limba și avem totu acea fire și totu acele si datine.

Atat'a numeru de romani cu aceeași limba, d'ora ni se pare destula chizesia, că poporulu romanu nu va per! Ac'est'a inse a crede, și a fi cu nepasare, e o retacire; pentru că au peritu din lume mai multe popóre, cari nu s'au ingrigitu bine de sórtea lor; și pentru că primesdiel ce tindu a ni cutropi elementulu romanu, deosebi începura în véculu ac'est'a, și pare că acum'a amenintă mai tare!

Cu durere trebuie se recunoscemu de fapte implinite, că în Besarabia, o parte a Bucovinei și a Banatului, romanii sunt impresurati de unu elementu slavu de aceeași religiu, și unu numeru mare de romani se slavisara; cu durere trebuie se vedemu, cumca în Transilvania deosebi boierimea romana, era în Ungaria mai multe familie, ba și sate romane întregi se magiarisara; cu durere trebuie se vedemu, cumca și în Serbia și Macedonia și țierile vecine, multi romani se serbira și grecira.

Astfelu de contopire e primesdi'a cea mai mare pentru poporulu romanu. Se ne trezim daru, ca se nu perim pe nesciute, se ne ingrigim barbatesce pentru apărarea elementului romanu de influința straina; se-lu întarim și sustienemu în curatienea sa națională pe acestu elementu romanu; pentru că numai asiá vom pastrăsi pe viitoriu numele stralucitu de romanu, și numai asiá vom ajunge la marirea ce se cuvine acestui nume și la fericirea ce se cuvine acestui poporu.

Priviti la presiunea noastră cum suntemu de incungurati de elemente straine, priviti nu-

mai, cum sunt magiarii, secuii, nemtii, rutenii serbii, sasi, ba în unele parti și jidovii în numeru mare presarati între romani.

Mai tõe popórele ni-au lovit elementulu spre desnaționalizare, era unelu și starea materială, ca se ne faca seraci, și se perim și mai cu rusine!

Loviturile strainiloru, romanii bunii și desceptii, le sentiescu fórte amaru; și vedu cum suferi se scade poporulu, pentru că nu scie se lo respinga de la sine cu taria.

Deci dara acum'a se ne sfatuim, că — ce se facemu pentru scaparea poporului romanu?

Romani, priveghiat! căci întrebarea ni-e pusă; ore se traimu, se ne desvoltăm și se ne fericim sub numele de romani? — se se perim și se ne prefacemu în rusi, nemți, magiari?

II.

Ajutóre preste totu.

Mai antaiu de tõe se ne cugotăm, și suntemu ómeni.

Omulu, după natura sa e aplecatu mai multu spre a face reu, și a se apropiá de vieti'a.

Religiunea și invetiatur'a adoverata i nobilitéza anim'a si-i desvelesce mintea, — și numai aceste-lu prefaca într'o fiintă mai înaltă în lume!

E o dicere drépta, că începutul întieptiunii este frie'a Domnului, — și ac'est'a, trebuie se o simta totu omulu nestrucatu; pentru

Candu Te miscu de la conducerea presiedintiei in consiliulu ministeriale, Me impartasescu in mesura deplina la multamirca cu carea Dta poti se reprivesci la o epoca, in care prin aptivitatea Dtale plina de sacrificie a succesu deslegarea unci probleme, ale careia greutati le sciu judeca deplinu.

Pentru aceste nisuintie ale Dtale pline de rezultatu Ti esprimu bucurosu recunoscintia Mea si salutu eluptatulu cu o satisfacere atata mai mare, cu catu Dtale ti va fi acum'a cu pontintia se Te dedici cu putere ne impartita si devotiune pentru ingrigirea aceloru afaceri importante ce Ti s'au rezervatu.

Deci vei face despusetiunile necesarie ca ministeriele de esterne, de resbelu si de finantie se intre in aptivitatea loru constitutionala ca ministerie imperiali, intru intiesulu §-lui 5 din legea de la 21 dec. 1867 referitoria la afacerile comune pontru tote tierile monarchiei austriace si la modulu tratarii, si pre bas'a respectivului articulu ungurescu de lege (P. 27.)

Totodata pe conducatoriulu de pana acu alu ministeriulu de finantie bar. de Becke lu denumescu ministru imperial la finantie, era Dta si locutienintele de maresialu br. John veti conduce, cast ministri imperiali, ministeriele ce vi-au fostu incredintiate pana aculu.

Viena, 24 decembrie 1867.

Franciscu Iosifu m. p

Iubite conte Andrassy! Dupa ce santiunanca legiloru constitutionalu pentru regatele si tierile reprezentate in senatulu imperialu s'a intemplantu in 21 l. c. si dupa ce impacatiuna cu tierile coronei Mele unguresci este indeplinita, am miscatu pre cancelariulu Meu imperialu br. Beust de la conducerea presiedintiei in consiliulu ministeriulu de din coce, si l'am indrumatu sa faca cele necesarie pentru ca ministeriele de esterne, de resbelu si de finantie se intre in aptivitatea loru constitutionalu ca ministerie imperiali, pe bas'a §. 27 din articulu ungurescu de lege referitoriu la afacerile ce sunt comune tuturoru tieriloru monarchici austriaci si la modulu tratarii lor, precum si in consonantia cu §. 5 din legea pentru delegatiuni de la 21 dec. 1867.

Totodata pe conducatoriulu de pana acum alu ministeriulu finantielu br. Becke l'am denumitu de ministru imperial alu finantielu, era br. Beust si locutienintele de maresialu br. John vor conduce ca ministri imperiali, ministeriele ce li-a fostu incredintiate pana acum.

Incunoscintandu-te despre acesta despusetiune, folosescu cu placere ocaziuna ati esprime recunoscintia meritata pentru conluerarea salutaria la cefptiura impacatiunei si pentru spriginulu tare cu care ai contribuitu la deslegarea problemelu grele si importante.

Viena, 24 decembrie 1867.

Franciscu Iosifu m. p

ca simtiulu acest'a lu retrage de la fapte rele, si-lu indamna la cele bune. Acestu simtiue moralulu adeveratu, si e fundamentulu omenimei, caci fara de acest'a omulu nu e de folosu pentru genulu seu, nu pentru natiune si patri'a sa.

Omulu fara de morala, e o faptura forte ficalosa, caci inaintea lui nu e santu nomic'a; religieuna si natiunalitatea i santu unelte pentru interesele sale dobitocosei, elu traiesce spre pagub'a acelor'a. Numai in omulu cu morala poti plant'a si alte virtuti cetatienesci si natiunale; numai unu cu morala va servi virtutei, ideceloru inalte, si santei cause romanesci.

E o dicere drepta, ca *invetiatur'a e ca lumina, si nesciint'a ca intunereculu.*

Omulu celu fara de invetiatura, nici aceea nu scie, ce este reu? e insielatu de tota lumea si amagitu de tota umbr'a; elu nu face nici o propasire, si pentru acest'a religieuna si natiunea nu pote ascept'a nici unu folosu de la densulu.

Asia dara este neaperatu de lipsa, ca toti pruncii se amble la scola, si cu vreme totu romanulu se invetie a cet'i si scrie, si ficcare dupa puterile sale se-si mai castigo sciintie.

Acestu omu cu morala si invetiatura — trebuie se fia si romanu adeveratu; elu apoi de buna sema si iubescu natiunalitatea si legea; elu luca si jertvesce pentru propasirea si intaricarea ei; dar din morala si invetiatura nu potu precede de catu fapte frumose si folositorie; pre candu acelu romanu cu simtieminte rele in celu mai bunu casu nu va luca niciu pentru

Lipova, 9 decembrie 1867. v.

(Despre conferint'a invetiatoriloru cosmopoliti). Onorata Redactiune! Comitulu provisoru a insocierii invetiatoriloru fara distingere de natiunalitate si confesiune din Temisior'a, a fostu tramisu si docintiloru nostri din Lipova programe provocatore spre mergerea la terminata adunantia pe dilele 27—28 decem. s. nou; la care din partea invetiatoriloru locali s'au si facutu despusetiune spre una constatuire preliminaru.

Invetiatorii, pre cari mai tare i-a interesatu cultura, s'au si infatisiatu pe terminata di 25 noemvre st. v. in locu la o conferintia. Nainte de tienerea aceleia-si, mersera patru delegati spre a roga pre Reverendissimulu Domnu Protoparinte si Inspectoru Districtualu scolare ca se binevoiesca a presiede la numita conferintia, carelo demanetia cam pe la 9 ore cu o bucuria mare s'a si prezentatu in mediloculu buniloru sei invetiatori. Dupa o constatuire esaminata s'a decisu a se alege doi delegati spre a-i tramite in numele tuturoru docintiloru districtuali la adunarea generala tienenda in Temisior'a, cari, convenindu cu alti docinti din alte districte se se constatuiesca la olalta, declarandu-se in corpore pe viitorime a forma tocmaiti de insocire — ce va constata numai din invetiatori romani — ca si ceea a loru. Acest'a a nostra resolutiune s'a satoritu formalu si prin unu cerculariu protopresviteralu in totu districtulu inea in ceea di tramisu spre publicare.

Dar unu ce ne auditu — „in contra determinatiunei nostre comune“ — invetiatoriulu din comun'a Chesintiu cu numele Andreieviciu carele totdeun'a a cautatu a urma principiiloru sale, socotindu-le de cele mai sanetose si mature, ca se-si verse veninulu nefindu densulu de fatia la conferint'a tienuta, se presentat manendi in locu declarandu conferintia tienuta de ilegala, aducendu in chipu de motivu parerea dlui invetiatoriu romanu L. din Temisior'a — celu ce e totodata si membru ordinariu la comitulu provisoru — carele intr'o epistola privata catra A. s'a exprimatu ca densulu se cauto a se presentat cu catu mai multi invetiatori la amintita adunare, altfelu caus'a acelei insocieri pentru noi ar fi perduta.

La provocarea dlui invetiatoriu L. dumnialu invetiatoriu A. a si luertu neobositu prin districtu, caci elu paresindu orele prelegeriloru a plecatu prin sate sfatuindu pre mai multi invetiatori sub ori-ce pretiu a merge pe terminate dile la Temisior'a. La optu dile totu A. ni tramise o epistola de a lui L. in care L. se exprima; „ca totu invetiatoriulu vede podocel' ce i se punu din partea preotimei numai din ceea cauza, ca si ei singuri precunosc ca invetiatorii au ajunsu acelu gradu, in care fara a se rusina potu exprima acestu euventu „Eu“ care des' in sine luatu e forte simplu, dar insemnateo lui e asi'a de mare, in catu in timpulu de fatia numai aceea se potu ferici, cari cunosc insemnateo lui.“

lege si natiunalitate, si asi'a nu-i va ajutu, seu din adinsu va surpa drepturile si interesele ei!

Pre unulu ca acest'a nu-lu putemu nici numi omu adoveratu, omu dupa chipulu si asemenarea lui Dumniediu; caci ore ce scopu ar avo vietia lui, deca aceea nu e de folosu, ci pagubescu pe sangele seu? — deca ceea vietia e in contra natiunei, mamei sale? Unui'a ca acel'a i lipsescu virtutile, si fara de acestea elu pribegza in retacire, ca o fera selbateca prin pagudure.

Santa scriptura ne invetia, ca se iubimu si pe doapropole nostru. Si cine ni este mai deapropo, de catu fratii de unu sange? Acel'a numi e frate, carele me gonosce, si se insotiesce cu dusimani mei. Fratele celu bunu, nu lasa nici vestea rea si mincinos'a asupra mea, era in necazuri mi ajutu! —

Cu astfelu de frate voiu scoate pe cel'a laltu frate din necazu si din robia, si-i voiu da libertate; lu voiu atrage la bratiulu nostru, si trairu in buna intielegere toti trei la olalta vom fi mai tari, si dusimanulu nostru nu ne va pute infrange si nemiei pe unulu cate unulu.

Dupa ce ni vom castigat astfelu de insusiri, atunci vom pute se pasimu spre folosulu si marirea nostra naintea lumei, in vietia sociala natiunala, si politica. — Acestea sunt locurile, unde unu poporu da dovoda, ca elu traiesce, ca elu e coptu, si are taria de caracteru.

In vietia sociala se ne vedemu bucurosu unii pe altii si se ne purtam cu cuviintia si blandetie ca frati adeverati, si se nu ne ingan-

„Eu“, adeca auctoritatea scolaru din districtulu nostru ar pune pedeci invetiatoriloru spre a face progresu in cultura si a se presentat la tienenda insocierii din Temisior'a. Se vede cine pune pedeci culturei si cine — fara a judeca da cu bota'n balta — se abate de la calea cea drepta a inaintarii si opiniunei comune.

O tempora, o mores!

Desi dsa L. si cei de o panura cu densulu orbeca pipaindu pedecelu facute din partea preotiloru contra inaintarii invetiatoriloru, si prin tressii a poporulu, in cultura, nu este adeveru; de ora-ce aceea nu o dovedoscesi se arca numai de o antipatia a dsale catra corpulu preotiescu, de o apucatura contr'a unoru persone demne de tota laud'a, cari — dupa judecat'a dloru L. si A. — ceea ce facu nu e bunu, nu e mantuitoriu si nu conduce la unu scopu doritu.

Prospecte de inaintare sunt acelea candu nu numai ca ei fiindu sedusi, dorescu a seduce si pre alti invetiatori spre a urma celoru doue teme din fruntea reuniunei invetiatoriloru din Temisior'a, si adeca: Relatiunea scolei catra alti factori ai educatiunei, si reuniunile proiptate de D. Ministru Eotvös? Au nu socotescu densii cu judecat'a loru cea semi-copta, ca fiindu de fatia la terminata adunantia nu numai pe ei insisi, ci intr'ega natiune o aducu in periclu, subseriindu unu asi'a ceva, ce mai tardu ar fi o arma contr'a nostra.

Essemplu viu potemu lua pre M. Tanciescu (vedi nr. de proba din Magyar Ország és a nagy Világ), carele in Soroksár pre 5000 de germani, — instruindu-le tenerimea in limb'a magiara, nisuesce din respoteri a-i magiarisa. Tocmai o asemene intemplantu ni-ar pote preveni si noa, deca s'ar introduce limb'a magiara in scolele nostre elementare carea cu tempu predominandu, prin substituirea unoru preparandi magiari, ce vorbescu romanosce, ne-aru magiarisa.

Ar fi dara de prisos si fora scopu mergerea invetiatoriloru la tienenda adunantia invetiatoriesca din Temisior'a si insocieria acelor'a-si cu cei de alta natiunalitate.

Deo prevedinti'a divina ca o asemenea insocire so se realizeze numai si numai si din invetiatorii de natiunalitate nostra, carea ar fi uniculu medilocu ducatoriulu la portulu fericeoi, caci numai asi'a am pote spera progresu in cultura si solidaritate natiunala. — Dumniediu cu noi si sant'a nostra cauza!*)

Resinari, 1 decembrie 1867.

(Diva de Sant' Andreiu impreunata cu productiuni scolare.) Onomastic'a Eese-

*) Acesta corespondintia interesanta, si preste totu miscamintele invetiatoriloru din Banatu lu recomandama atentiuiei cetitoriloru. E tocia ocaziuna ca invetiatorii nostri se dovedosca daca posedu maturitatea si preceperea a se feri de curselu ce li punu strainii. Nu numai invetiatoriulu L.—gu a pronuntiatu „eu“ alu seu, ci si natiunea de multa a trecut peste acestu stadiu primu alu desvoltarii consciintii, si a rostitu „eu“ in politica, biserica, instructiune etc. „Eu“ alu natiunei nu se va conforma cu „eu“ alu L. caruia i remane numai a se pleci intereselor natiunei, seu a declarati ca nu mai servesece ei. Red.

lamu unulu de altulu, caci inganfarea arca nesciintia, pentru ca — vedeti! spiculu celu plinu de grauntie nu-si porta capulu in ventu, ci o asediatu ca omulu intieptu, era spiculu celu seu se misca la tota saffara, cast omulu flusturatu.

In vietia natiunala, se ni iubimu limb'a. ca pe noi insi-ne; se ne luplamu in contielegere cu toti pentru cultura si drepturi asemenea, si se nu suferimu cu nepasare, batjocura si inapoiare.

Era in vietia politica se iubimu libertatea, se ne luplamu pentru constitutionesi in contra absolutismulu si despotismulu, adeca in contra aceloru puteri ce vor a luca instatu numai dupa voia loru si numai intru folosulu si fericiirea unora pucini, era nu a tuturor'a.

III.

Cateva cuvinte deosebi catra preoti, invetiatori, si alti carturari.

Dorintia mea e, ca se intru in poporu, si lui se-i vorbescu despre vietia lui; vreu se-i aretu smintele lui, si dupa aceea se-lu indreptu spre bine, ca se fie bine de fie care romanu si de natiune. —

Dar e greu a strabate in totu loculu, si carticiea mea nu o pote ceti fic care romanu, pentru ca nu au invetiatu toti la scola, — si eu asi'u vorb' deosebi catra acestia, pentru ca ei au lipsa de lumina. Deci dara rogu pe cei mai descepti romani, cari dorescu propasirea nostra, ca se-mi stea intru ajutoriu la tint'a carticelei

lentei Sale, pre bunulu nostru Archiepiscopu si Metropolitu, s'a serbatu in comun'a nostra intr'unu modu demnu de o comuna cum sunt Resinari, cu trei biserice si o scola normala. Pe langa rogatiunile ce s'au indreptatu la ceriu de catra preotii ce au sevarsitu Sant'a litargia, la carea asistatu tenerimea scolaru cu corpulu invetiatoriescu si crestiniu pietosi din acesta comuna, s'a arangiatu de catra corpulu invetiatoriescu si o festivitete deosebita in onorea si spre marirea splendorei acestei dile, in ser'a de Sant' Andreiu.

Pe catu sunt de rari la noi Romanii serbarile natiunale si si mai rari insotirile si petrecherile cu scopuri folositorie, pe atata sunt demni de lauda si de recunoscintia proieptatorii acestei festivitati, ce a atrasu in modu placutu si folositoriu atentiuenea publiculu nostru resnarianu, tinendu inimile incordate si dandu sufletulu nutrementu atatu de alesu si curatu.

Dupa o programa fisata mai nainte, festivitetea a decursu in tipulu urmatoriu:

Inceptulu s'a facutu la 6 ore iluminandu-se intrugu institutul scolaru. Tenerimea cu corpulu invetiatoriescu erau adunati in sala de esamenu, in scola IV, unde venira, dupa o invitare espresa, si cele mai alese persone din comuna, precum PP. Preoti locali, Diregatori'a comunala si multi din reprezentantia, precum si alti onoratori si fruntasi, ce sciu pretiu pe barbatii cei binemeritati de Biserica si Natiune.

Corulu tenerimei condusu de bravulu adunetu P. Bancila incepu imnulu indatinatu „Iata diu'a cea dorita“, si dupa finirea acestuia se suie Par. Catech. Ionu Drocu pe tribuna si in o cuventare forte potrivita despre insemnateo serbatorii si despro bucuria, ce ni-o causeza acest'a di, desfasura mai pre largu si causele principale ce impedeza fericierea si prosperarea nostra in tote privintiele, admonesca pe toti a se insoci si in concordia fratiesca a contribu la edificulu culturii natiunale, lasandu ur'a, invidia si intrigele la o parte si a ascultata de glasulu conducatoriloru nostri, urmandule cu incredere si desvolandu cu totii o activitate demna de nisce barbati, cari si-cunosc misiunea, ce au ca membri ai natiunii si bisericii. In fine amintindu de meritele cele mari ale Eeselentei Sale Par. Metropolitu si Archiepiscopu Andreiu Bar. de Siagun'a, provoca pe adunare, ca se stimeze meritele Naltu-aceluisi in semnu de multamita se-si unescau totii rugarea: „la Dumniediu a totputericulu se se uite si pe viitoriu cu indurare asupra poporulu romanu, tienendu-i pe barbatulu celu alesu alu doritoriloru la multi fericiiti ani.“ (Se traiesca entusiastice urmarea din tote partile si in sala si afara, caci pe strada si in pietia, naintea institutulu era plinu de privitori). Dupa finirea cuventarii se declamara de catra doi elevi din cl. IV. „Meseriile nu sunt rusinosce“, unu dialogu intre preotu si tieranu din „cartea de Cet. de Z.Boiu. Acesta declamare so primi din partea publiculu cu placere afectandu atatu materi'a cea alea si bine potrivita, catu si espunerea naiva din par-

mele, se o latesca intre tineri si betrani, se aduna la scola seu la alte case cuviinciose pe fratii sei in dile de serbatori, dupa rugatiunea dumniediesca, si se li citeca cuvintele mele. —

Deca voi aveti anima catra poporu, si precepere mai inalta de catu elu, si sunteti cu nepasare pentru tote retele ce lu apesa si amenintia, atunci vi aducu aminte de talantii dia evangelia, ca vi i-a datu Domnulu, si nu sporiti cu ei; — ca pomulu care nu face rodu se taie si in focu se arunca!

Pentru acest'a, toti cari cunoscemu detorintiele nostre catra poporu si natiunalitate, se intramu catu de desu in poporu, si la tote intemplantile se-i fimu spre indreptare si ajutoriu, caci elu fara manuducerea nostra nu scie ce se faca pentru binele seu. Cu o vorba buna, cu unu sfatu, de cateori indreptamu noi pe unu singuratecu seu pe o familia; dar a vedé pe cineva ca face reu, si a tacé, smintimu seu pe-catuimu asemenea cu elu. Se primimu pe romani ca pe adeveratii frati, se-i desmentamu de la rele, dar totodata se li spunemu, ce cugetamu noi dupa mintea si sciintia nostra ca este bine.

Asia-dara, trebuie se ne facemu in tote invetiatorii poporulu, si toti cari scimu ceva mai multu de catu cei neprecepti, se primimu acesta chiamare de o detorintia natiunala, se o implinimu cu consciintia si scumpetate; pentru ca e vorb'a de vietia si de fericierea elementulu romanu; pe care numai prin conluerare cu toti lu putemu descepta, lu potemu ferici si intari, si-lu potemu tiené curatu in natiunalitatea sa.

tea clevilor. Corulu intonă după acésta „De-
stépta-te Romano . . .“ de A. Muresianu. După
finirea imnului acestui naționalu suindu-se D.
Inv. Ionu Petrasicu pe tribuna, tinu o diserta-
tiune, luandu-si de tema: „Omulu lasatu de sine
singuru pe acésta lume ar retaci.“ Din diser-
tatiunea acésta pe catu de insemnata si intere-
santa prin cuprinsulu materiei, pe atata de
excellentă si in espunerea si propunerea ei, re-
sumenu puntele principali in urmatorele: Dóue
câi sunt, dintre cari omulu are a-si alege un'a
in victi'a acésta; aceste câi sunt calea virtutii
si calea vitiului. După ce autorulu desfasura
prin exemple eclatante din victi'a practica, cum-
ca omulu de sine lasatu e mai aplicatu a apuca
pe calea vitiului, ce lu conduce la ticalosia, de
catu pe a virtutii, vine la conclusiunea: că spre
a-si alege omulu calea virtutii, ce duce la feri-
cirea, si a se feri de calea vitiului ce duce la po-
rire, are lipsa de conducatori. Acesti conduc-
tori sunt Parintii, ca primii, in a carora cercu
are miculu cetatianu a-si dezvoltat insusirile si
darurile sale cele dumnediesci prin cari l'a de-
stinsu Provedinti'a divina de catra alte fapturi;
Scóla, care primindu-lu din bratiile parinti-
loru, cultivandu-i darurile cele dumnediesci
mai departe, lu dá in bratiulu lumii; Religiu-
nea, acea legatura cérésca ce scóte pre omu din
starca de animalu si l'aduce la cunosinti'a de
sine si alu destinului seu sublimu, prin care
ajunge a-si descepta ca altu conductoru tare in
adversitate vietii pamentesci: Consoiinti'a; si
in urma' ca instructoru si conductoru debuie
se servésca Istori'a, acea oglinda, in care ve-
diendu trecutul, ni formamu presintele si fi-
turu nostru. Disertatiunea se primu din partea
publiculu cu placere deosebita, strigandu-i vor-
bitoriulu si unu „se traiésca.“ Acum ese la
midlocu unu elevu din cl. III. si declama: „Ma-
rirea Stramosiloru de G. Sionu“ intr'unu tonu
asiá de naturalu si atatu de nimeritu, in catu
declamatiunea lui, potu dice fara se me temu
câ gresiescu in judecata, ar fi potutu face onóre
si celui mai eminentu mimicu. Atata impresiune
facu acésta declamare, sublima in materia si
clasica in compusetiune asupra publiculu, in
catu toti se vedeau patrungi de simtiemintele
naționale ale trecutulu, toti strigara baetulu
unu indoitu „bravo“ si-lu remunerara cu do-
nuri banale, in catu nu mai scia baetulu, ce se
facea de bucuria. Urmâ „Hor'a Unirii“ de coru,
si după aceea incheierea festivitati' din partea
zolosulu Directoru N. I. Miheltianu, care in
pucine, dara patrundiátore cuvinte si-ospri-
ma bucuri'a, câ vede adunatu la acésta festivitáte
atať a publicu alesu, prin care impregiuráre cor-
pulu invetiátorescu se simte destulu de remu-
neratu, vediondu, că cu totii consimtu intru a
dá dilei acéstei de astadi insemnateá convenita.
Facendu alusiune la cuventarile precedente,
dice că dóue lucruri avemu a ni tiné in memo-
ria din sér'a acésta, unulu e ingrigirea pentru
crescerea teneretulu, ca speranti'a de auru a
fiituriulu, éra altulu e pastrarea religiunii strá-
bune ca celu mai scumpu odoru, ce avemu de
la parintii nostri. Ingrigindu de crescerea tiner-
retulu se fimu conduși de principiile religiunii
strabune, că in iubire si in dragoste se ne in-
talmimu cu totii pe campulu culturii naționale,
tinendu-ne la nivoulu misiunii nóstre de cetá-
tiani si romani. Amintesce necesitateá unei scó-
le de repetitiune, spre care scopu se va con-
chiamá la o conferintiá tóta inteleginti'a. Prin
lucrare solidare, concordia si activitate nedume-
rita ne vom poté face demni de a ne numi ffi
sulfetesci ai acclui demnu barbatu, ce conduce
nať a bisericii si a natiunii cu mana puterica si
cu bratiu națtu, in a caruia onóre ne-am adu-
natu astadi cu totii si caruia uraúdu-i ferici-
re, se-i strigámu de multe ori: se traiésca Andreiu
Bar. de Siagun'a la multi ani! Cu acéstea se fini
festivitáteá si publiculu in canteceulu „Drumu
bunu bravi romani“ so departa la ale sale, ducendu
cu sine suveniru dulci de la acésta festivitáte si
petrecera.

Temisió'ra in diecemvre 1867.

(G. C.) (Serbarea dilei santulu Andreiu celui antaniu chiebatu.) Elevii din „Alumneulu naționalu romanu din Temisió'ra, d'impreuna cu stipendisti' ilustréi familie mocioniane, din pia aderintiá catra coi doi mai mari patroni ai natiunii nóstre: Esc. sa d. Arhiepiscopu si Metropolitu Andreiu bar. de Siaguna, si Ilustriteá Sa d. Andreiu Mocioni de Foen, s'au adunatu in diu'a onomastica a stralucitiloru nostri conducatori, la beserie'a roma-

nésca din Maieru, si aici se tinu unu „TeDeum“ pentru fericiť a sanetate si dile catu mai indelungate a braviloru nostri apostoli naționali. După cultulu divinu se indreptara in corpore catra Res. protopopu M. Dreghiciu, ca catra presedinte le prov. alu Alumneulu, unde studintele de VI. cl. Ioane Becinega resti o gratulare pre caldurósá, finind'o cu rogarea catra d. presedinte, ca se li fie intrepetele sentiéminteloru loru, atatu la Esc. Sa, catu si la marele nostru Mecenatu. D. presedinte le si facu promisiunea, a descoperi pe calea telegrafica ambiloru capi ai natiunii, felicitarile atatu din partea alumnistiloru catu si a stipendistiloru. D. P. Popoviciu ca provedietoriulu Alumneulu, din asemene indemn, dede alumnistiloru unu prandiu stralucitu.

VARIETATI.

— **Societatea de leptura** a studintiloru romani de la gimnasiulu de Segedinu face progresu imbucuratori, după cum ni serie presedinte le ei, stud. de cl. 8 Mihaiu Crainiceanu. Spatiulu fiindu angustu cauta se facemu estrasu: „Societatea e organizata, are statute intarite de corpulu profesoralu, si numera 31 de membri. Siedintiele se tienu regulatu si decurgu in ordine buna. In siedinti'a de la 30 nov. s'a decisu a se infiintiá o biblioteca, după acéa se perorá cu care ocaziune se destinsera tare tinerii: V. Handsia, stud. de cl. 7, G. S. Grozescu si P. Milu stud. de cl. G. S. Grozescu fu alesu de societate ca se propuna limb'a romana. Avemu sperantiá — incheia epistol'a — că pre langa astfelulu de sirguintia din partea membriloru

societateá nóstra va inflori.“ Pre cine se nu-lu imbucure spiretulu ce domnesce intre tenerimea nóstra de la diferite institute, nisuinti'a loru la cultura si reuniuni! Spiretulu reuniuniloru nu si-are parechia de salutariu, si de aceea trebuie se gratulámu teneriloru nostri.

— **Decoratiune.** Diurnalulu oficiale de astadi (sambeta) publica că Ma. Sa Imperatulu s'a induratu pre gratósu a decorá pe Filusztek cu crucea de auru cu coróna pentru merite éra pe Zapolski a-lu face cavaleru ordulu Francisu-Iosefinu. Ambii acesti preoti si-au castigatu aceste merite in „missiunea apostolica“ din Moldova.

— **Denumire.** Ioane Puscaru fostu capitánu supremu in districtulu Fagarasiulu e denumitu consiliariu de sectiune in ministeriulu de cultu si invetiamentu alu Ungariei.

— **Klapka** va edá unu diurnal u ngurescu de la anulu nou, sub titulu „Századunk.“

— **Delegatii ungueresci.** Stang'a dictala s'a invoitu — precum spune telegrafulu — se aléga cati-va delegati si din senulu ei. Dintre romani deákistii vor propune pre Balomiri si Maniu.

— **Post'a a perdutu** — precum afirmá „Alf.“ — intre Aradu si Sibiu pre cale unu pachetu cu 50.000 de florini.

— **Fenii.** Polit'á de Londra se temeá de turburáre cu ocaziunea serbatoriloru rom. catolice candu lucratori sunt liberi, deci a luat mesuri severe pentru a pazi ministeriele si alte edificie de ale guvernulu. Ministeriulu de resbelu comandase cate o compania de ostasi pentru fie care locu mai insemnatu. Din provinci' sosisera faime alarmatóre cari inse pana

acum'a nu s'au adeveritu. Serbatoriele au trecutu in lenisce, si numai putieni membri descoperi polit'á din conjuratiunea asié numiu „aliantia fenica.“ Cati s'au descoperitu si doveditu a fi membri ai aliantiei nu potu fi osendit neconditiunatu, daca n'au partecipatu si la laltá septe, căci juramentulu aliantiei nu contienu nemica criminalu si se deobléga numai la ajutoriu si ascultare in cauzele loru naționale.

— **Lupt'a cea mai mare.** Fóia prusesca „Militär-Wochenblatt“ aréta că lupt'a de la Königgrätz a fostu cea mai mare in tempulu mai nou, privindu multimea trupeloru ce a partecipatu, si adeca: la Lipsi'a aliatii erau 240000 éra francii 140,000 la olalta 380,000; la Wagram 200,000 de franci si 140,000 de austriaci la olalta 34,000; la Solferino 150,000 austr. si 150,000 aliatii, la olalta 300,000; la Borodino 130,000 franci si 120,000 rusi, la olalta 250,000; la Bell-Alliance 40,000 prusi, 65,000 aliatii si 75,000 franci, la olalta 180,000; la Königgrätz 220,000 de prusi si 200,000 de austriaci, la olalta deci au partecipatu la batali'a acésta 420,000 de barbati.

— **In sér'a de ajunulu cratiunulu** o artista din Praga invitase mai multi cunoscuti la cina si pregatise cam 15 puncti de pesca. Aceptandu óspetii, cu cin'a gaťa, o sar prinse unu dorobantiu orasianescu cu unu vasu mare de „pesce negru“ pregatitu. Stepan'a cesei cum l'observá delocu si preocupu ce s'a potutu intemplá: unu furu de culine adeca si insusise pescele, fara se-lu fi cumperatu, pre care vediondu-lu dorobantiulu si cunoscendu-lu celu nu cumpera neci vinde bucate, l'arestá.

Post'a ultima din Ungari'a a intardiatu, nu ni-a venit panu la incheierea foii.

Concursu

se deschide pentru statiunea invetiátoreá V. Selisce (in protopopiatulu Beiusiulu). Salariulu anualu este de 80 fl. v. a. 8 cubule de bucate si 6 orgii de lemne. Doritori' d'a ocupa acestu postu au se instrucez recurselu loru cu documintele necesare si adresandu-le ven. consistoriu Aradanu se le predee subscribulu in restimpu de patru septemane de la publicare prima a concursulu in acésta fóia.

Beiusiu 1 decembre v. 1867.

Giorgiu Vasileviciu, m. protop. gr. or. alu Beiusiulu si inspectoru scóleloru tienutulu.

Cursurile din 27 diec. 1867 n. sér'a.

(dupa arétare oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% in val. austr.	61-75	51-90
„ „ contributiunali	56-90	57-10
„ „ noue in argint	88-50	39-—
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci)	77-75	78-25
Cele naționali cu 5% (jan.)	64-70	64-90
„ metalice cu 5%	54-30	54-50
„ „ malu—nov.	57-60	57-80
„ „ 4 1/2%	48-30	49-—
„ „ 4%	43-30	43-60
„ „ 3%	32-50	33-—
Efekte de loteria:		
Sortile de stat din 1864	74-10	74-30
„ „ 1860 1/2 in cele întregu	81-50	81-70
„ „ 1/2 separata	89-75	90-25
„ „ 4% din 1864	73-75	74-25
„ „ din 1839, 1/2	146-—	146-50
„ bancu de credit	128-75	129-—
„ societ. vapor. dunarena cu 4%	86-50	87-—
„ imprum. principl. Eszterházy á 40 fl.	117-—	119-—
„ „ Salm	31-50	32-—
„ „ cont. Palffy	24-25	24-75
„ „ princ. Clary	26-—	27-—
„ „ cont. St. Genois	25-—	25-50
„ „ princ. Windischgrätz á 20	16-50	17-50
„ „ cont. Waldstein	20-75	21-25
„ „ Keglevich á 10	14-50	15-—
Obligatiuni desarscinatóre de pamentu:		
Cele din Ungaria	69-—	69-75
„ Banatul tem.	68-50	69-50
„ Bucovina	63-50	64-—
„ Transilvania	63-25	63-75
Actiuni:		
A bancu naționali	669-—	671-—
„ de credit	184-70	182-90
„ „ scont	615-—	619-—
„ „ anglo-austriaco	109-75	110-—
A societatei vapor. dunar.	480-—	482-—
„ „ Lloydulu	186-—	188-—
A drumulu ferat de nord.	169-40	169-80
„ „ stat	242-70	240-90
„ „ apus (Elisabeth)	139-—	139-60
„ „ sud	168-—	168-50
„ „ langa Tisza	147-—	147-—
„ „ Lemberg-Czernowitz	168-—	168-50
Bani:		
Galbenii imperatesci	5-77	5-77
Napoleon'd'ori	9-71	9-71
Friedrichsd'ori	10-10	10-20
Suverenii engl.	12-15	12-20
Imperialii rusesci	9-95	10-—
Argintulu	119-50	120-—

Uniculu midlocu si celu mai bunu pentru

Crescerea perului,

simplu: **Preparatele de unu perulu, de Vil. Abt,**
in Viena,
privilegiate de Majestatea Sa c. reg. apostolica.

Scrisori de recunoscintiá: Domnulu Vilelmu Abt la Viena! sum fericitu prin rezultatulu eminentu a pomadei de unu perulu facuta de dta, si te rogu urgiate se-mi trimiti pe posta 2 laditie cate cu 60 cr. Primesce inca odata multamirea mea pre cordiala pentru **inventatiunea** domnitate cea **pre pretiutiá** pentru omenimea patimitoria, si ingaduiescu de odata se dai publicatei aceste sire pentru ca cu timpulu se pera din limba cuventulu „capu plesingu“.

Cu profundu stima Iosifu Zimmermann in Karlsbad.

Estrasu din „Fóia periodica pentru midieci'a forensa, cur'a publica si legelatiunea medicala“ de datulu Viena, 6 augustu 1867:

Preparatele de unu perulu facute de Dlu Abt pe di ce merge se bucura de imbratiásare mai mare din partea publiculu, de óra-ce rezultatele ce se castiga prin ele in privinti'a **crescerii** si **conservarii** perulu sunt intradeveru **suprindiátorie**. Deci recomandámu cu **caldura** acestu preparatu curatu si estinu tuturora ce dorescu se si-conserve perulu.

Afara d'acéstea **preparatele lui Abt pentru unu perulu, spre conservarea si crescerea** lui, sunt bine recomandate inca prin mai multe de catu 1000 de epistole, — cari in originalu stau fie cui la dispusetiune — precum si de capacitatele cele d'antalu in medicina, din Europa, si prin urmáre ori care alta **premiare e supraflua**.

Pretiurile in detaliu:

1 Flacon (stielutia) de oleu filtratu de unu perulu cu ori fara parfum 1 fl., in forma de pomada intr'o ladutia decorata in modu elegantu 60 cr., ca cosmetica (medilocu de frumsetia) 50 cr., pomada de asta' pentru a colorá perulu in negru seu brunetu costa o ladutia din sticla de alabastru 1 fl., ca cosmetica 50 cr., pomada de barba, négra, blondina ori bruneta 25 cr., unu cartonu (o ladutia de hartia gróasa) pregatitu in modu elegantu provedintu cu 5 bucati c. r. privilegiate preparate de unu perulu, menitu spre decorarea unei mese de toaleta éra mai vertosu aptu pentru presente; pentru dame cu esbuchtetu 3 fl., pentru barbati 2 fl. 80 cr.

Laptele frumsetii pentru infrumsetiarea fetii cu 40 cr. un flacon.

Pasta aromatica de dinti pentru conservarea dintiloru si a gingeiloru cu 40 cr.

Eau Athenienne (apa ateniána) esintia adevératu franceáa pentru perderea matreii, unu flaconu 1 fl. Totu felulu de produse de parfumerie si altu felu de articule de toaleta.

Procurarile in strainetate se facu pe langa trimiteroa pretiulu si 10 cr. spese de invalidu.

Depositulu principalu de trimisu in cantitati mari si mici.

In salonulu meu de peptenatu. Stadt, verlängerte Kärnthnerstrasse Nr. 51. si in fabrica: Neubau, Neubaugasse Nr. 70.

Mai departe la D. A. Motl, apotecariu, Tuchlauben; Eduardu Hahner, apot. „zum Engel“ am Hof; I. Weiss, apot. Tuchlauben; I. Ritter Rothenthurmstrasse nr. 16; la dl dr. Girtler, ap. Freyung si c. r. apoteca campestra la Stefansplatz. — In Aradu: (Schwellengreber) friseriu; Brünn: la A. W. Wlasak, apot.; Bozen: I. Bederlunger; Graz: H. Kielsauser si I. Purgleitner; Krakau: I. Jahn; Klagenfurt: I. Dettoni, friseriu; Liov: P. Micolasch; Lenza: I. Haunsteiner; Laibach: Ed. Mahr; Neugradisca: M. Kapun; Olmütz: Carolu Steigel, friseriu; Oedenburg: A. Meczey, apot.; Praga: I. Fürst, apot.; Pesta: I. v. Török, apot.; Posionu: I. Wörsterlög si F. Heinrici; Raab: F. Liczenmeyer, apot.; Reichenberg: Ludovicu Ehrlich, apot. Salisburg: I. Szlammer; Szegedin: F. Weiglein; Wr. Neustadt: Ch. Piemontesi.

Avisa! Afara d'acéstea pomad'a facuta de mine se afla in tóte apotecele mai alese, in parfumerii in cele mai multe negótie, ce se deprindu cu parfumerii, precum in Viena si in provinci' asiá si in strainetate, si pentru a delatára falsificarea aducu la cunosintiá publica cá preparatele mete de unu perulu sunt provedintu cu indrumarea cum se se folosésca precum si cu copi'a c. r. privilegiu orulu 5640 — 2340 precum si cu marc'a'mea propria.

Vilelmu Abt, friseriu, parfumariu, si proprietariu de privilegiulu c. r. in Viena.